

**Reactie van de LVLB Commissie Invordering op consultatie:
Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden**

Vanuit de uitvoering van lokale belastingen is de afgelopen jaren al meerdere malen actief gepleit bij het kabinet voor een algehele verruiming van de vermogensnormen bij de kwijtschelding. De afgelopen jaren is hier meerdere malen actief voor gepleit bij het Kabinet. Het toelaten van een kleine buffer aan spaargeld, zou het risico op het ontstaan van problematische schulden kunnen verminderen. De huidige regels voor kwijtschelding geven nauwelijks ruimte om te sparen, terwijl mensen vanuit de Participatiewet in het kader van financiële zelfredzaamheid worden aangespoord om een buffer op te bouwen, zodat ze bij onvoorziene uitgaven of tegenvallers niet meteen knel komen te zitten. Het belang van meer beleidsvrijheid om te kiezen voor een ruimere vermogensnorm voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, wordt dus zeker door lokale overheden bevestigd. Echter zorgt de keuze van verruiming voor enkel twee specifieke doelgroepen voor problemen in de uitvoering (bij lokale belastingorganisaties). In deze reactie op de concept-regeling, zullen de uitvoeringsproblemen worden toegelicht.

Knelpunten**1. Duurzaam arbeidsongeschikten**

De beschreven werkwijze voor duurzaam arbeidsongeschikten is niet uitvoerbaar. De regeling geeft aan dat de duurzaam arbeidsongeschikten als volgt kunnen worden geïdentificeerd:

“Indien een persoon bij een kwijtscheldingverzoek specifiek een beroep doet op deze extra verhoging van het totale bedrag aan financiële middelen, staat het gemeenten vrij om van de betrokkene stukken te vragen die de duurzame ongeschiktheid staven. Gedacht kan daarbij worden aan een volledige ontheffing van arbeidsverplichtingen in het kader van de Participatiewet of een beschikking in het kader van een arbeidsongeschiktheidsuitkering die inzicht biedt in de mate van arbeidsongeschiktheid.”

Met deze uitleg wordt de geautomatiseerde kwijtschelding uitgesloten. In nieuwe wetgeving wordt de bewijslast bij burgers zoveel mogelijk weggehaald. De vereenvoudiging beslagvrije voet is hier een voorbeeld van. Met de invulling van deze regeling wordt de bewijslijst juist wel bij de burger neergelegd. De LVLB zou graag zien dat er in de regeling een mogelijkheid wordt gegeven waarmee lokale belastingorganisaties zelf aan de voorkant de duurzaam arbeidsongeschikten kunnen identificeren. Bijvoorbeeld door een grondslag te geven waarmee het Inlichtingenbureau dit signaal uit een bepaalde bron kan krijgen. Daarnaast zijn voor de handmatige beoordeling van de duurzame arbeidsongeschiktheid, de geschetste voorbeelden niet uitputtend in combinatie met de definitie van een duurzaam arbeidsongeschikte. Ook hiervoor biedt de beschreven werkwijze geen uitkomst. Wanneer er sprake is van een objectief, medische en duurzame ongeschiktheid, moet vollediger en duidelijker worden afgebakend.

In het verslag van het schriftelijk overleg in de Kamer van 8 september 2021 zijn over dit onderwerp ook vragen gesteld: *“de leden van de ChristenUnie-fractie vragen of de Minister zich vooraf heeft vergewist van de uitvoerbaarheid van een aparte vermogensgrens voor de doelgroep arbeidsongeschikten. Met name ook bij de geautomatiseerde kwijtschelding?”*. Een reactie van de Minister op deze vraag is de LVLB niet bekend, maar deze vraag geeft nogmaals een bevestiging van de knelpunten.

2. Geautomatiseerde kwijtscheldingstoets Inlichtingenbureau

Er moet rekening worden gehouden met een implementatieperiode van 3 tot 6 maanden bij het Inlichtingenbureau. Voor de groep duurzaam arbeidsongeschikten is geen bron beschikbaar. Het IB kan op dit moment niets met de duurzaam arbeidsongeschikten. Zoals aangegeven bij het punt 1, zou het wenselijk zijn om de regels op dit gebied nader te specificeren. Daarnaast maakt de keuze voor verschillende normbedragen bij belastingorganisaties de uitvoering voor het Inlichtingenbureau complex. Er moet een instelbare ophoging per organisatie komen. De bedragen waartegen getoetst is, worden niet vermeld in de rapportage, dus dit maakt het niet makkelijk om te achterhalen waarom er wel of geen belemmering optreedt.

3. Uniform bedrag verhoging vermogensnorm

De LVLB acht het wenselijk om één vast bedrag op te nemen als verhoging van de vermogensnorm. Dat de keuze voor het bedrag bij de lokale overheid ligt, maakt de uitvoering voor de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets bij het Inlichtingenbureau op dit moment niet werkbaar. Daarnaast geeft landelijke uniformiteit, door een vast bedrag aan te houden, meer duidelijkheid voor de burger. Het is voor lagere overheden niet duidelijk waarop de besluitvorming voor een bepaald bedrag moet worden gebaseerd. De beleidskeuze of de verhoging van de vermogensnorm al dan niet wordt ingevoerd, biedt al voldoende vrijheid.

4. Ingangsdatum

De regeling is niet uitvoerbaar met ingang van 1 januari 2022. De bestanden voor 2022 zijn al bij het Inlichtingenbureau aangeleverd. De verordeningen en de begrotingen zijn al vastgesteld. De verruiming van de vermogensnorm en de uitvoering daarvan brengen kosten met zich mee die in 2022 ongedekt zijn. Daarnaast moeten de benodigde aanpassingen in de software van zowel het Inlichtingenbureau als de belastingorganisaties worden doorgevoerd.

De LVLB heeft eerder geadviseerd voor inwerkingtreding van de regeling op 1 januari 2023. De LVLB blijft bij dit standpunt. U geeft aan dat de ingangsdatum voor belastingjaar 2022 niet bezwaarlijk is, omdat lokale overheden zelf kunnen besluiten of er gebruik gemaakt wordt van de verruiming. Een gemeenteraad zal niet willen wachten tot 1 januari 2023 als de mogelijkheid al eerder geboden wordt. Echter is een ingangsdatum halverwege een kalenderjaar niet wenselijk. Dit brengt juist de nodige uitdagingen voor de uitvoering met zich mee. Eerst moet deze beleidskeuze het bestuurlijke traject doorlopen. Na het besluit moet de automatisering hierop worden aangepast. Om ongelijkheid voor belastingjaar 2022 te voorkomen, moeten alle verzoeken van AOW'ers die in dat jaar al zijn afgehandeld opnieuw worden doorlopen. Voor duurzaam arbeidsongeschikten komt er ongelijkheid, omdat deze burgers volgens de regeling zelf bij het kwijtscheldingsverzoek moet aangeven gebruik te willen maken van de verhoogde norm. De ingangsdatum zal daarom per 1 januari moeten zijn in plaats van halverwege een jaar. Hierdoor is het juist belangrijk om in de regeling de ingangsdatum uniform op 1 januari 2023 te stellen, zodat software aanpassingen realiseerbaar zijn en uitvoeringsproblemen door handwerk om ongelijkheid tegen te gaan, worden voorkomen.

Conclusie

De LVLB verzoekt de regeling op genoemde knelpunten aan te passen, zodat deze uitvoerbaar is voor lokale belastingorganisaties. Hierbij is het wenselijk om één vast bedrag op te nemen als verhoging van de vermogensnorm, wat de uitvoering voor de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets bij het Inlichtingenbureau werkbaar maakt. Daarnaast zijn er een aantal wetstechnische opmerkingen op de concept-regeling die hierna uiteengezet worden.

Wetstechnische opmerkingen

Opmerkingen artikel 1:

1. De definitie voor *alleenstaande* en *alleenstaande ouder* ontbreekt in de definitielijst. In artikel 4 van de regeling wordt wel gesproken over *alleenstaanden*. Voorgesteld wordt om deze definities toe te voegen aan de definitielijst.
2. Onder b en verder in de regeling wordt gesproken over de *gehuwde*. In de Uitvoeringsregeling Invorderingswet is de gebruikte term *echtgenoot*. Voorgesteld wordt om ten behoeve van uniformiteit *gehuwde* te vervangen voor *echtgenoot*.

Opmerkingen artikel 2:

Dit artikel begint met lid 1. Er is geen tweede lid, dus de '1' in dit artikel is overbodig.

Opmerkingen artikel 4:

De leesbaarheid van dit artikel kan worden vergroot door een andere opbouw. Een mogelijke opsomming zou bijvoorbeeld kunnen zijn:

1. Het vertegenwoordigend orgaan kan besluiten om in afwijking van artikel 12, tweede lid, onderdeel d, van de Uitvoeringsregeling het totale bedrag aan financiële middelen, bedoeld in dat onderdeel, te verhogen voor:

- a. de belastingschuldige en zijn echtgenoot indien beiden pensioengerechtigde zijn;
- b. de belastingschuldige die alleenstaande of alleenstaande ouder is en pensioengerechtigde is;
- c. de belastingschuldige en zijn echtgenoot indien beiden duurzaam arbeidsongeschikte zijn;
- d. de belastingschuldige die alleenstaande of alleenstaande ouder is en duurzaam arbeidsongeschikte is;
- e. de belastingschuldige en zijn echtgenoot indien de ene pensioengerechtigde is en de andere duurzaam arbeidsongeschikte is; en
- f. de belastingschuldige en zijn echtgenoot indien één pensioengerechtigde of duurzaam arbeidsongeschikte is en de andere niet pensioengerechtigde dan wel duurzaam arbeidsongeschikte is.

2. Het bedrag als bedoeld in het eerste lid, kan met ten hoogste € 2.000 worden verhoogd, met dien verstande dat het bedrag voor de belastingschuldige en zijn echtgenoot als bedoeld in het eerste lid, onderdeel f, met de helft van dit bedrag wordt verhoogd.

In de voorgestelde regeling wordt aangegeven dat de maximale verhoging op €2.000 gesteld wordt. In het geval dat een pensioengerechtigde of een duurzaam arbeidsongeschikte een echtgenoot heeft die dit niet is, wordt de maximale verhoging op €1.000 gesteld. Waarschijnlijk wordt hiermee bedoeld dat de verhoging maximaal de helft behelst. Echter lijkt er nu ruimte om het ene bedrag op bijvoorbeeld €1.500 te stellen en het andere bedrag wel op €1.000 te bepalen. Om deze ruimte aan eigen interpretatie op te lossen, zou de tekst uit lid 2, zoals hierboven geschetst, beter zijn om over te nemen in de regeling.

Een alleenstaande kan €2.000 extra vermogensvrijstelling krijgen. Voor een echtpaar waarvan maar één persoon pensioengerechtigde of duurzaam arbeidsongeschikte is, geldt de helft. Als onderbouwing wordt aangegeven dat de echtgenoot nog in staat is door middel van arbeid het inkomen en vermogen te verbeteren. Is het dan niet logisch om een vrijstelling van €1.000 per persoon op te nemen? Een echtpaar heeft meer uitgaven aan bijvoorbeeld ziektekosten en eigen risico dan een alleenstaande. Is het huidige onderscheid in de voorgestelde regeling dan wel proportioneel? Een andere optie zou ook kunnen zijn om een vrijstelling van €2.000 per huishouden te verlenen, ongeacht hoeveel pensioengerechtigden of duurzaam arbeidsongeschikten er in dat huishouden zijn.

Opmerkingen bij de toelichting:

1. Regeldrukeffecten:

In de toelichting bij punt 3 (*gevolgen*) wordt aangegeven dat de regeling geen regeldrukeffecten met zich meebrengt. Dit is onjuist. Bij 2.2 (*inhoud van deze regeling*) staat vermeld: "Indien een persoon bij een kwijtscheldingsverzoek specifiek een beroep doet op deze extra verhoging van het totale bedrag aan financiële middelen, staat het gemeenten vrij om van de betrokkene stukken te vragen die de duurzame ongeschiktheid staven." De arbeidsongeschikte moet zelf actie ondernemen om in aanmerking te komen voor de verruiming. Hierdoor neemt de regeldruk van de duurzaam arbeidsongeschikten toe. Tevens neemt de regeldruk voor belastingorganisaties toe, omdat dit bewijsstuk moeten worden opgevraagd. Hoe verhoudt deze uitvraag om medische gegevens zich met de AVG? Daarnaast moet worden beoordeeld of er sprake is van een objectief medisch vast te stellen duurzame arbeidsongeschiktheid. Dit effect kan grotendeels worden weggenomen als het Inlichtingenbureau bij de toetsing al rekening kan houden met de extra vermogensvrijstelling voor duurzaam arbeidsongeschikten. Er moet dan wel een bron beschikbaar zijn met deze gegevens.

2. Artikelsgewijs:

- In de laatste zin bij *artikel 2* ontbreekt het waterschap en de provincie.

- In de eerste zin bij *artikel 4* staat de vermelding naar artikel 13, tweede lid, onderdeel d, Uitvoeringsregeling. Dit moet zijn: artikel 12, tweede lid, onderdeel d, Uitvoeringsregeling.
- Pagina 8 vermeld "*Indien een huishouden uit zowel een duurzaam arbeidsongeschikte als een pensioengerechtigde bestaat, dan bedraagt de vergoeding €2.000,-.*" Het woord 'vergoeding' dient te worden vervangen door 'verhoging'.